

Vad heter det på hysch-hyschska?

På en vanlig skolgård surrar över två hundra ord för ”dum i huvudet”. Men inne i skolan där man har all anledning att ta hänsyn till elevernas intellektuella förutsättningar? Absolut ingenting! Det är onämnbart. I nödfall talar man om tid i st f nivå: ”Kalle har inte riktigt hunnit kapp...; Kalle är lite efter ... ; Kalle behöver hämta igen”.

I en avhandling om utvecklingssamtal kan man se subtila nyanser. ”Kalle är *lite* efter” betyder att Kalle har problem. ”... *liite* efter” betyder att Kalle har allvarliga problem, och ”... *liiite* efter” betyder kris!

Det är inte bara skolan som talar hysch-hyschska. Vi får inte ett *krav* på prenumerationsavgiften utan ett ”förnyelseerbjudande”. Den som själv skannar sina varor på ICA råkar inte ut för en *kontroll* utan för en ”avstämning”. Det känns bättre så.

Och hela serier av ordbyten: fet, tjock, överviktig, stor, XXL; tjänstehjon, piga, hembiträde, hushållsnära tjänst. Hysch-hyschspråket finns överallt, men mest i skolan

Det är inte lärarna utan byråkraterna som angett tonen. De har mycket att hyscha ner. ”Lärarprofessionalism” är ett fantastiskt ord om man vill lägga in hockeycoacking i filosofilektorns bemanningsplan, och ”förtätad lärandemiljö” är en härlig beteckning för *överfulla skolor*.

Och de hyschar ner annat också. *Bus* heter ”irrelevant elevaktivitet”, *Slagsmål* heter ”fysisk konfliktlösning” och *obegriplig rotväliska* heter ”multietnolekt”.

Hos byråkraterna är ”intelligent” lika obefintligt som motsatsen. En sökning på Skolverkets hemsida ger 0 träffar. Till och med ett ord som ”normal” är aja-baja. Sådant talar vi inte om!

Alla (utom kidsen på skolgården, förstås) är vi blyga för klarspråk, men det är bara i skolan som man hyschar med allt. *Undervisa* heter ”fokusera på skolans kunskapsuppdrag”, och *se till att ungarna lär sig något* heter ”verka för ökad måluppfyllelse”.

Men skolans sociala mål, då? Tja *folkvett* heter ”värdegrund”.

Hysch-hyschskan är nog en kombination av lärarnas finkänslighet och byråkraternas bufflighet. En ordserie som ”urusel, svagpresterande, slow learner, elev med särskilda behov, elev i särskilda behov” skulle inte kunna komma till utan bådas gruppernas energiska medverkan. Tyvärr har ingen av dem hittat Hasse Alfredssons förslag ”alternativ intelligens”.

Lars Melin (docent i svenska och populärvetenskaplig författare, senast Vett och etikett i språket och Maktspråk – boken med jävlaranamma)